

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการงาน ประเพณีวัฒนธรรมผู้ไทยบุญบังไฟตะไลล้านเพื่อการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลกุคหว้า อำเภอภูฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ประชาชนที่มี อายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขต พื้นที่เทศบาลตำบลกุคหว้า อำเภอภูฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ข้อมูลตามทะเบียนราษฎร จำนวน 7,314 คน (สำนักงานบริหารงานทะเบียนเทศบาลตำบลกุคหว้า. 2554 : 1)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลกุคหว้า อำเภอภูฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้้นั้นมาจากการคำนวณที่ใช้จำนวนประชากร จำนวน 7,314 คน เป็นฐานแล้วคำนวณด้วยสูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamana)

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

กำหนดให้	n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนประชากร
	e	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นสำหรับการศึกษารั้งนี้
โดยแทนค่า	N	แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด
	e	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวอย่างไม่เกินร้อยละ 5
	n	แทน	จำนวนขนาดตัวอย่าง

แทนค่าจะได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร} \quad n &= \frac{7,314}{1+7,314 (0.05)^2} \\ &= 385 \end{aligned}$$

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน

จากนั้นการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ผู้ศึกษาได้คำนวณหาตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านโดยใช้สูตร ดังนี้ (ยูทธนา ศิริพรรณ, 2547 : 58)

$$\text{จากสูตร} \quad N_i = \frac{n \times N_i}{N}$$

โดยแทนค่า	N	แทน	จำนวนตัวแทนประชากรทั้งหมด
	N_i	แทน	จำนวนตัวแทนประชากรของแต่ละหมู่บ้าน
	n	แทน	จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่าง
	n_i	แทน	จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน

แทนค่า เช่น จำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในหมู่ที่ 1 จะได้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร} \quad n_i &= \frac{385 \times 926}{7,314} \\ &= 49 \end{aligned}$$

ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างในหมู่ที่ 1 เท่ากับ 49 คน ผลการคำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างใน 6 หมู่บ้าน แสดงตามตารางดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)			ประชากร กลุ่มตัวอย่าง
	หญิง	ชาย	รวม	
หมู่ที่ 1	433	493	926	49
หมู่ที่ 2	581	282	863	45
หมู่ที่ 8	1,244	595	1,839	97
หมู่ที่ 9	1,330	641	1,971	104
หมู่ที่ 11	551	266	817	43
หมู่ที่ 13	594	304	898	47
รวม	4,733	2,581	7,314	385

ที่มา : สำนักงานบริหารงานทะเบียนเทศบาลตำบลกุดหว้า (2554 : 1)

หลังจากนั้นใช้วิธีเดินสำรวจแบบเจาะจงตามกลุ่มอาชีพ โดยออกสำรวจแบบสอบถามจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทุกหมู่บ้าน โดยเลือกให้ได้กลุ่มประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป แต่ถ้าการสำรวจแล้วพบปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพให้สำรวจเจาะจงเฉพาะจำนวนกลุ่มประชากรของแต่ละหมู่บ้าน เป็นหลัก (สามารถเปลี่ยนแปลงได้)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพและหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 1 คำตอบ แบบปลายปิด

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการงานประเพณีวัฒนธรรมผู้ไทยบุญบั้งไฟตะไลล้านเพื่อการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบล กุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยลักษณะของข้อคำถามในแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม มากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วม มาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วม น้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open - end) เพื่อให้ผู้ตอบแสดงข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการงานประเพณีวัฒนธรรมผู้ไทยบุญบั้งไฟตะไลล้านเพื่อการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ ระเบียบ กฎหมายและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการกำหนดข้อคำถามและวิธีสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะการตอบในรูปแบบของการประเมินความมากน้อย ความบ่อยครั้ง โดยต้องการวัดว่าผู้ตอบมีคุณลักษณะการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำร่างแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูลจาก ข้อ 1 ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการงานประเพณีวัฒนธรรมผู้ไทยบุญบั้งไฟตะไลล้านเพื่อการท่องเที่ยวและมีข้อคำถามตามโครงสร้างที่กำหนดนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุง แก้ไข ข้อคำถามให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหาทั้งหมดตามองค์ประกอบดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุง แก้ไข ข้อคำถามให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหาทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่จะใช้จัดเก็บข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและปรนัยของเครื่องมือ ด้านโครงสร้างเนื้อหาโดยการหาค่า IOC ตามเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ให้คะแนน	+1	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
ให้คะแนน	0	ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
ให้คะแนน	-1	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

$$\text{จากสูตร } \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและเพื่อความสมบูรณ์ของแบบทดสอบเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือศึกษาและด้านการศึกษาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาพร้อมทั้งพิจารณาความถูกต้องชัดเจนของภาษาที่ใช้โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. สิบตำรวจโทวิบูลย์ รัตนวรรณ ตำแหน่ง นักบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล วุฒิกการศึกษา (ร.ม.) (วิศวกรรมศาสตร์) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน
2. นายวินัย แสงกล้า ตำแหน่งอาจารย์ ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วุฒิกการศึกษา กศ.ม. (ภาษาไทย) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม วุฒิกการศึกษา กศ.ม. (การวิจัยและการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถิติ
3. นายอาทิตย์ อาจหาญ ตำแหน่งอาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม วุฒิกการศึกษา กศ.ม. (การวิจัยและการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถิติ

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่า IOC (Item-Objective Congruence Index) และได้ข้อสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีความเหมาะสมและเลือกเฉพาะข้อที่อยู่ในเกณฑ์ไปใช้เป็นแบบสอบถามต่อไป โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.85 ขึ้นไป (ดังแสดงในตารางในภาคผนวก ง)

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วผ่านความชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลกุสุมาลย์ โดยผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try - out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลกุสุมาลย์ อำเภอภูพาน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 ชุด โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 65) ทั้งนี้เพราะมีบริบทการดำเนินงานที่ใกล้เคียงกัน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทางสถิติของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ระดับ 0.85 (ดังตารางในภาคผนวก ง)

ขั้นตอนที่ 7 นำแบบสอบถามหาค่าความเชื่อมั่นนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นมีเกณฑ์ต้องเกิน 2 ใน 3 ของคะแนนแบบสอบถามทั้งหมด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษาจากวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกุสุมาลย์ อำเภอภูพาน จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อประสานผู้นำหมู่บ้านในการเก็บข้อมูลจากประชาชนกลุ่มตัวอย่าง โดยมีผู้ช่วยเก็บข้อมูลจำนวน 6 คน ซึ่งมีการประชุมเพื่อรับทราบวิธีการเก็บข้อมูลและอธิบายเกี่ยวกับแบบสอบถามแต่ละข้อ เช่น การสอบถาม โดยวิธีอ่านและอธิบายคำถาม ให้กับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าใจคำถาม เป็นต้น
2. ผู้ศึกษาและผู้ช่วย ใช้ระเบียบวิธีวิจัย โดยเดินสำรวจสอบถามกับประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน ซึ่งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำการศึกษาและความเป็นอิสระในการให้ข้อมูลรายละเอียดของแบบสอบถามประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความเข้าใจตรงกันและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถูกต้อง
3. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและมีผู้ช่วย จำนวน 6 คน ครบตรงตามกำหนดเวลาที่กำหนด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมทั้งหมด 385 ชุด โดยนำมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนในแบบรหัส (Coding Form) แล้วนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายคุณสมบัติพื้นฐานทั่วไปของประชากร สถิติที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่ และ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ โดยนำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อจากอำนาจการจำแนกรายข้อ ในแบบสอบถามกำหนดไว้ 5 ระดับคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ระดับการมีส่วนร่วม มากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วม มาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วม น้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

3. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อ 2 ใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา ข้อ 3 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการสรุปประเด็นเนื้อหาความหมายและแจกแจงความถี่ ในแต่ละประเด็นแล้วนำเสนอด้วย การพรรณนาความ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการงานประเพณีวัฒนธรรมผู้ไทยบุญบั้งไฟตะไลล้านเพื่อการท่องเที่ยว ของเทศบาลตำบลกุสุมาลย์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่ออธิบายคุณสมบัติพื้นฐานทั่วไปของประชากร สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งร้อยละเป็นค่าสถิติที่นิยมใช้กันมาก โดยเป็นการเปรียบเทียบความถี่ หรือจำนวนที่ต้องการกับความถี่หรือจำนวนทั้งหมดที่เทียบเป็น 100 จะหาค่าร้อยละจากสูตรต่อไปนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การศึกษาข้อ 1 คือ การวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดงานประเพณีวัฒนธรรมผู้ไทยบุญบั้งไฟตะไลล้าน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งมีสูตรดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่ม
	n	แทน	จำนวนของคะแนนในกลุ่ม

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นการวัดการกระจายที่นิยมใช้กันมาก เขียนแทนด้วย S.D.

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	ค่าคะแนน
	n	แทน	จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่ม
	Σ	แทน	ผลรวม

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อ 2 คือ การวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดงานประเพณีวัฒนธรรมผู้ไทยบุญบั้งไฟตะไลล้านจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพและหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนในการจัดงานประเพณีวัฒนธรรมผู้ไทยบุญบั้งไฟตะไลล้าน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อ 3 การแจกแจงความถี่ (Frequency) และอภิปรายเชิงพรรณนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY